

27. DIONYSIUS DE KARTUIZER, *De quatuor hominis novissimis*. [Delft, Jacob Jacobszoon van der Meer], 1486, 4°.

Wit zwijnsleren imitatie van een oude band met filets en rolstempels in blinddruk; gesigneerd: DE SAMBLANC-WECKESSER. Herkomst: Van Hulthem (stempel).

Brussel, Koninklijke Bibliotheek, Inc. A 1591 LP

Dionysius schreef twee traktaten over de leer der vier uitersten: *Cordiale sive praecordiale* en *De quatuor hominis novissimis*. Van laatstgenoemd werk ligt hier de eerste editie voor. Het *Cordiale* zal in ieder geval te Keulen in 1530 verschenen zijn; dit staat tenminste aangegeven in de Doornikse *Opera omnia*-editie uit het begin van deze eeuw. De *Gesamtkatalog der Wiegendrucke* heeft geen *Cordiale* onder Dionysius geregistreerd. Toch moet opgemerkt worden dat hier voor *De quatuor hominis novissimis* niet de eerste editie staat vermeld; de tekstuitgave berust op Keulse drukken van 1532 en volgende jaren. Geen van deze beide traktaten zijn te verwarren met het *Cordiale de quatuor novissimis* van Gerard van Vliederhoven; begrijpelijkerwijs is dit vaak aan Dionysius toegeschreven. Deze druk, gedateerd 4 oktober 1486, kan op grond van de lettertypen aan Jacobszoon van der Meer te Delft worden toegeschreven. Eind januari 1487 bezorgde hij al een tweede druk; hieruit mag men wel afleiden dat hij het vlot van de hand heeft kunnen doen. Ook in de loop van de zestiende eeuw is de tekst nog herhaaldelijk uitgegeven. [E.C.-I.]

CA 582; *Dionysii Cartusiani opera omnia in unum corpus digesta*, cura et labore monachorum sacri ordinis cartusienensis, XLI (= *Opera minora*, IX), Tornaci, 1912, p. 489-594; POLAIN 1309; A. STOLEN, *Denys le Chartreux*, Dictionnaire de spiritualité, III, 1957, kol. 430-449; G. CHAIX, *Réforme et contre-réforme catholiques. Recherches sur la chartreuse de Cologne au XVIe siècle*, II, Salzburg, 1981, p. 495-499 (*Analecta Cartusiana*, 80); K. EMERY JR., *Lovers of the world and lovers of God and neighbor: spiritual commonplaces and the problem of authorship in the fifteenth century*, *Historia et spiritualitas Cartusienensis. Colloquii quarti internationalis Acta*, Gandavi-Antverpiae-Brugis 16-19 sept. 1982, ed. J. DE GRAUWE, Destelbergen, 1982, p. 177; IDL 1547.